

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**СУЧАСНА ФАРМАЦІЯ:
ІСТОРІЯ, РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

**Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю,
присвяченої 20-й річниці заснування
Дня фармацевтичного працівника України**

19-20 вересня 2019 р.
м. Харків

У 2 томах
Том 2

**MODERN PHARMACY:
HISTORY, REALITIES AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT**

**Proceedings of the scientific-practical conference
with international participation, dedicated to the 20th anniversary
of the founding of the Day of the Pharmaceutical Worker of Ukraine**

September 19-20, 2019
Kharkiv

In two volumes
Volume 2

Харків
НФаУ
2019

Редакційна колегія:

Головний редактор: проф. А. А. Котвіцька

Заступник редактора: проф. В. П. Черних

Відповідальні секретарі: проф. Н. М. Кононенко, доц. І. М. Владимірова

Члени редакційної ради: проф. А. Л. Загайко, Т. А. Романько, В. В. Журенко, Н. І. Голубєва, О. М. Білинська

Регістраційне посвідчення УкрІНТЕІ № 54 від 31.01.2019 р.

С 89 **Сучасна фармація: історія, реалії та перспективи розвитку** : матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 20-й річниці заснування Дня фармацевтичного працівника України, м. Харків, 19-20 вересня 2019 р. : у 2 т. / редкол. : А. А. Котвіцька та ін. – Харків : НФаУ, 2019. – Т. 2. – 498 с.

Збірник містить матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 20-й річниці заснування Дня фармацевтичного працівника України «Сучасна фармація: історія, реалії та перспективи розвитку», в яких представлено сучасний стан та актуальні питання розвитку наукових напрямів фармацевтичного сектора галузі охорони здоров'я: конструювання, синтез і модифікація біологічно активних сполук та створення на їх основі лікарських субстанцій; сучасні аспекти розробки та промислового виробництва лікарських, косметичних засобів і добавок дієтичних, госпітальна фармація; біофармацевтичні аспекти створення екстемпоральних лікарських засобів, удосконалення складу і технології алопатичних і гомеопатичних лікарських засобів; сучасний стан та перспективи використання лікарських рослин і розробки фітотерапевтичних засобів; фармацевтичний аналіз, стандартизація та організація виробництва лікарських засобів; фармацевтична та медична біотехнологія, нанотехнології у фармації; організація та економіка у фармації, менеджмент та маркетинг у фармації, фармакоекономіка на етапах створення, реалізації та застосування лікарських засобів; механізми патологічних процесів та їх фармакологічна корекція; клінічна фармація: від експериментальної розробки лікарських засобів до стандартизації фармацевтичної допомоги; соціальна фармація; фармацевтична освіта в Україні.

Для широкого кола наукових та практичних працівників фармації та медицини.

Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів статей.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей. Матеріали подаються мовою оригіналу.

Editorial board:

Editor in Chief: prof. A. A. Kotvitska

Deputy Editor: prof. V. P. Chernykh

Executive secretaries: prof. N. M. Kononenko, assoc. prof. I. M. Vladymyrova

Members of the Editorial Board: prof. A. L. Zagayko, T. A. Romanko, V. V. Zhurenko, N. I. Golubeva, O. M. Bilynska

Registration Certificate of UkrINTEI № 54 dated January 31, 2019

Modern pharmacy: history, realities and prospects of development: proceedings of the scientific-practical conference with international participation dedicated to the 20th anniversary of the founding of the Day of the Pharmaceutical Worker of Ukraine, Kharkiv, September 19-20, 2019 : in 2 vol. / ed. board. : A. A. Kotvitska et al. – Kharkiv : NUPh, 2019. – Vol. 2. – 498 p.

The collection presents the proceedings of the of scientific-practical conference with international participation dedicated to the 20th anniversary the founding of the Day of the Pharmaceutical Worker of Ukraine “Modern Pharmacy: history, realities and prospects of development”.

The current state and topical issues of development of scientific directions of the pharmaceutical sector of healthcare are presented: design, synthesis and modification of biologically active compounds and the creation of medicinal substances based on them; modern aspects of development and industrial production of medicines, cosmetics and dietary supplements, hospital pharmacy; biopharmaceutical aspects of the creation of extemporaneous drugs, improving the composition and technology of allopathic and homeopathic medicines; current state and prospects of use of medicinal plants and development of herbal medicines; pharmaceutical analysis, standardization and organization of drug production; pharmaceutical and medical biotechnology, nanotechnology in pharmacy; organization and economy in pharmacy, management and marketing in pharmacy, pharmacoeconomics at the stages of creation, sales and administration of medicines; mechanisms of pathological processes and their pharmacological correction; clinical pharmacy: from experimental drug development to standardization of pharmaceutical care; social pharmacy; pharmaceutical education in Ukraine.

For a wide range of scientific and practical workers of pharmacy and medicine.

The editorial board does not always share the views of the articles authors.

The authors of the published materials are solely responsible for the selection, accuracy of the facts, quotations, economic statistics, proper names and other information. The materials are submitted in the original language.

ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ В УПРАВЛІННІ СУБ'ЄКТІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО РИНКУ

Демченко В. О., Андрєєва І. Г.

*Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя, Україна
Кафедра управління і економіки фармації, медичного та фармацевтичного права
vict0riya@ukr.net*

Реалії сьогодення в бізнес просторі реалізують системний і процесний підходи в управлінні організаціями. Суб'єкти фармацевтичного ринку не виняток. Згідно з цим передбачається розгляд будь-якої діяльності в організації як системи процесів.

В даний час управління діяльністю будь-якої організації передбачає використання різних підходів, які сприяють більш ефективному досягненню поставлених перед нею цілей. Однак найважливішим, інтегруючим є системний підхід до управління .

У основі функціонування будь-якої системи лежать об'єктивні загальні закони, такі як закон збереження і закон безперервного розвитку, які пояснюють суть і природу прагнення системи до рівноваги, і її стійкість. Така рівновага носить динамічний характер, оскільки досягається в результаті зміни стану рівноваги, що і означає розвиток системи. Розвиток є необоротною, закономірною зміною, в результаті якої виникає новий стан складу або структури системи, а також кількісні (у вигляді зростання) і якісні перетворення на основі використання потенційних можливостей з метою вдосконалення.

Зміст системного підходу до управління діяльністю суб'єктів фармацевтичного ринку полягає у визначенні взаємопов'язаних процесів і управлінні ними для досягнення цілей, спрямованих на підвищення результативності та ефективності діяльності. Такою є система менеджменту діяльності, що побудована на основі процесної моделі.

Таким чином, метою стало обґрунтування актуальності та доцільності застосування системного підходу в управлінні суб'єктів фармацевтичного ринку.

Теоретичною та методологічною базою дослідження стало ретельне вивчення і творче переосмислення основних досягнень вітчизняної і зарубіжної системної думки стосовно функціональної ролі системного підходу в розвитку соціально-економічних систем, організаційно-економічного механізму побудови й удосконалення систем управління організацією.

Системний підхід до управління – це логічно обґрунтований підхід до дослідження об'єктів як складних систем, які складаються з окремих елементів з численними внутрішніми і зовнішніми зв'язками. Системний підхід до управління дозволяє глибше вивчити об'єкт управління, отримати повніше уявлення про нього, виявити причинно-наслідкові зв'язки між окремими частинами об'єкту. Системний підхід є необхідною умовою використання математичних методів, проте його значення виходить за ці рамки. Він припускає усесторонній облік специфічних характеристик відповідного об'єкту, що визначають його структуру, а, отже, і організацію.

Основою системного підходу до управління розвитком є дотримання принципів системності. До системних принципів відносяться принцип кінцевої мети, принцип вимірювання, принцип єдності, принцип зв'язності, принцип модульної побудови, принцип ієрархії, принцип функціональності, принцип розвитку, принцип децентралізації, принцип невизначеності.

Системний підхід дозволяє комплексно оцінити будь-яку торгівельно-господарську діяльність і діяльність системи управління на рівні конкретних характеристик. Це допоможе аналізувати будь-яку ситуацію в межах окремо взятої системи, виявити характер проблем

входу, процесу і виходу. Застосування системного підходу дозволяє найкращим чином організувати процес ухвалення рішень на всіх рівнях в системі управління.

Системний аналіз з часом став узагальненою методологією дослідження складних технічних і соціальних систем. Він також є найбільш надійною концептуальною основою сучасного менеджменту і інструментарієм для дослідження проблем.

Системний підхід передбачає дотримання основних законів системи, а саме: композиції, тобто узгодження спільної і приватної мети; пропорційності, що визначає високу якість товару на всіх етапах процесу – внутрішня пропорційність повинна поєднуватись із зовнішньою пропорційністю, тобто відповідним рівнем розвитку елементів зовнішнього середовища; зважання на «вузьке місце», де особлива увага приділяється найбільш слабкому елементу системи; онтогенезу, що враховує послідовність стадій життєвого циклу підприємства (товару); інтеграції, що спрямовує систему на високий рівень організації і дає змогу одержати синергетичний ефект; інформованості, що виділяє інформаційне забезпечення як головну умову конкурентоспроможності та стійкості, що висуває вимоги до побудови системи (статичний стан) і до її функціонування (динамічний стан).

Проаналізувавши причини необхідності звернення до системного підходу, можна виділити наступні: ускладнення внутрішньої структури об'єктів управління; розширенням і розгалуженням зв'язків; швидке і безперервне зростанням обсягу інформації; нестабільність навколишнього середовища; посилення конкурентної боротьби.

Безперечною перевагою системного підходу є спрямування на слабо структуровані проблеми, пошук оптимального варіанта їх вирішення. Такі проблеми виникають на рівні складних систем. До таких систем і належать суб'єкти роздрібного сегменту фармацевтичного ринку як мережі аптек.

Остаточною метою організації як системи є досягнення конкурентоспроможності, яка формує низку завдань, як якісних – підвищення іміджу підприємства, налагодження контактів, так і кількісних – збільшення обсягу реалізації, зростання прибутку. Зазначені завдання іноді суперечать завданням певних складових структур організації, наприклад, кадровій – підвищення заробітної плати. Також, для досягнення мети слід враховувати обмеження, обумовлені ресурсним потенціалом і контрзаходами конкурентів.

Слід зазначити, що основне завдання управління — це ефективне використання і координація всіх видів ресурсів. Вирішення цього повинне спиратися на раціональне використання наявних ресурсів; обґрунтований розрахунок необхідних видів ресурсів; придбання найбільш перспективних видів ресурсів; визначення змінюваності ресурсів; пріоритетність використання ресурсів відповідно до мети діяльності підприємства; наявність ресурсів необхідної кількості і якості в потрібному місці і в потрібний час.

Таким чином, обґрунтовано актуальність та доцільність застосування системного підходу в управлінні суб'єктів фармацевтичного ринку.

Література

1. Єфімова О. Системний підхід — основа управління діяльністю підприємств/ О.Єфімова // Персонал №2 – 2007. С. 67-72.
2. Вінніченко І.І. Сутнісна характеристика розвитку підприємства соціально-економічної системи / І.І. Вінніченко // Економіка, фінанси, право. – 2012. – № 5. – С. 8-13.
3. Лутай Л. А. Управління й економіка фармації особливості формування системи соціально-орієнтованого управління підприємствами фармацевтичної галузі / Л. А. Лутай, О. О. Савельєва // Управління, економіка та забезпечення якості в фармації. – 2013. – № 2. – С. 26-32.
4. Теорія систем для менеджерів : навчальний посібник / Н. В. Фоміцька, В. В. Єганов., Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2012. – 248 с.